

33
41

ORGANIZACJA I PLANOWANIE
MOBILIZACYJNEGO ROZWINIECIA WOJSK
OKREGU WOJSKOWEGO

BLIS
LAD
WARSZAWA
336567
Stronick

1

DO UŻYTKU
SĄDOWEGO

~~SECRET~~

Egz. Nr 1...

Amkl. prot. 12657

pt. ogpl. Tadeusz PRZYCHODZEN

ORGANIZACJA I PLANOWANIE MOBILIZACYJNEGO
ROZWINIĘCIA WOJSK ODRĘGU WOJSKOWEGO

*100-egz
A-100 B. Tajna
por. 0908/44*

WARSZAWA

1970

WARSZAWA

KWIECIEŃ

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADRY SZTABU GENERALNEGO
gen. broni L. Świerczewskiego

36567

Temat: Organizacja i planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia
wojsk okręgu wojskowego.

Treść: Wstęp.

I. Warunki mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk
okręgu wojskowego.

1. Charakter współczesnej wojny i jej wpływ na kształtowanie się warunków i wymagań w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu.
2. Charakterystyka wojsk okręgu z punktu widzenia mobilizacyjnego i wynikający z tego zakres przedsięwzięć mobilizacyjnych.
3. Kształtowanie rezerw ludzkich i materiałowych w gospodarce narodowej na terenie OW i ich wykorzystanie dla potrzeb mobilizacyjnych wojsk okręgu.

II. Organizacja i przygotowanie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu. *oraz role i zadania sztabu OW w tym zakresie.*

1. Garnizonowe ośrodki mobilizacyjne i grupy organizacyjno-mobilizacyjne.
2. Uspełnienie potrzeb mobilizacyjnych wojsk OW.
3. Szkolenie rezerw osobowych.
4. Przygotowanie i zabezpieczenie materiałowo-techniczne.

III. Zakres, metody i formy planowania mobilizacyjnego w okręgu.

1. Treść i zakres planowania.
2. Zadania, współzależność, współpraca i koordynacja pracy komórek organizacyjnych sztabu okręgu. *związany z planowaniem mobilizacyjnym.*
3. *Rola i miejsce poszczególnych ośrodków w planowaniu mobilizacyjnym.*

IV. *Plan mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu wojskowego.*

I. WARUNKI MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA WOJSK OW.

1. Charakter współczesnej wojny i jej wpływ na kształtowanie warunków i wymagań w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk ^{określu}

Przyjęta wojna może być prowadzona zarówno przy użyciu broni raketowo-jądrowej, jak i przy zastosowaniu wyłącznie broni konwencjonalnej. W obu przypadkach użycie współczesnej broni i wyposażenia wojsk spowoduje, że sytuacja na polu walki będzie ulegać szybkim i gwałtownym jakościowym zmianom, a działania wojenne mogą być prowadzone w sposób wysoce manewrowy na dużych obszarach i w wysokim tempie. Pociągnie to za sobą znaczne straty w ludziach i sprzęcie, uzbrojeniu i materiałowo-technicznym wyposażeniu. Ten charakter wojny wymagać będzie masowego angażowania rezerw ludzkich, dużej ilości różnego rodzaju technicznego sprzętu bojowego, środków transportowych oraz zabezpieczenia środków materiałowych. W tej sytuacji sprawa przygotowania w czasie pokoju odpowiednio wyszkolonych rezerw osobowych, nagromadzenia i urzutowania zapasów jest jednym z czynników gotowości wojsk.

W warunkach europejskich, zaostrzenie sytuacji politycznej pociąga za sobą wzmożenie przedsięwzięć militarnych zmierzających do podniesienia gotowości bojowej. Zakłada się, że nieprzyjaciół może rozpocząć działania wojenne nagle wykonując gwałtowne i zaskakujące uderzenia raketowo-jądrowe, zarówno na wojska operacyjne jak i na zaplecze kraju. Konflikt zbrojny może być poprzedzony krótszym lub dłuższym okresem napięcia sytuacji międzynarodowej. Działania wojenne mogą rozpocząć się przy użyciu broni konwencjonalnej, a eskalacja działań może doprowadzić do użycia broni jądrowej od skali taktycznej do strategicznej.

Oddziaływanie lotnictwa, uderzeń raketowo-jądrowych jak i prowadzenie działań psychologicznych, dywersyjnych i desantowych może wpłynąć na utrudnienie i opóźnienie w mobilizacyjnym rozwijaniu wojsk.

Użycie broni raketowo-jądrowej może spowodować ubytek w gospodarce narodowej będących na przydziałach

mobilizacyjnych żołnierzy rezerwy, pojazdów samochodowych, maszyn inżynierskich.

Poważnym zakłóceniem może ulec system łączności wojskowej i ogólnopństwowej.

Planowe rozśrodkowanie ludności może spowodować przemieszczenie się zasobów rezerw osobowych i transportu z rejonów dużych miast, co nie zawsze może być zgodne z potrzebami mobilizacyjnymi wojsk.

Ruch wojsk może ograniczyć przesunięcie ludzi i transportu związane z formowaniem jednostek wojskowych i wpłynąć na opóźnienie terminów zakończenia mobilizacji, zwłaszcza jednostek uzupełniających się eksterytorialnie.

Mobilizacyjne rozwinięcie wojsk uzależnione jest przede wszystkim od zadań obronnych i potencjału ekonomicznego. Z kolei zasadniczym elementem rzutującym na koncepcję strategiczno-obronną jest przewidywany charakter działań wojennych oraz siły i środki jakie mogą być wykorzystane w czasie wojny przez potencjalnego przeciwnika, szczególnie w początkowym okresie wojny, który wywiera zasadniczy wpływ na realizację poczynań mobilizacyjnych. Stąd też wynikają odpowiednie wymagania w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.

Współczesny system mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk powinien odpowiadać następującym wymogom i przewidywać:

- stałe utrzymywanie części sił w gotowości do natychmiastowego odparcia uderzenia nieprzyjaciela,
- możliwość stopniowego lub jednoczesnego rozwinięcia wojsk w zależności od sytuacji polityczno-militarnej,
- maksymalne skracanie terminów zakończenia mobilizacji poprzez zapewnienie sprawnego dopływu ludzi i sprzętu z gospodarki narodowej,

- rozśrodkowanie baz mobilizacyjnych na terenie okręgu w celu uniknięcia strat od uderzeń broni rakietowo-jądrowej,
- właściwe przygotowanie rezerw osobowych, zgromadzenie i odpowiednie uruchomienie zapasów materiałowych w celu zapewnienia terytorialnego uzupełnienia lub niezwłocznego odtworzenia strat powstałych w czasie mobilizacji,
- zgodność planu operacyjno-obronnego oraz potrzeby i możliwości gospodarki narodowej,
- elastyczność mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk, zapewniając możliwość rozwijania ich w różnych okresach sytuacji polityczno-militarnej skrycie lub w drodze jawnej mobilizacji,
- szybkość realizowania przedsięwzięć mobilizacyjnych w drodze sprawnego uruchomienia mobilizacji.

2. Charakterystyka wojsk okręgu z punktu widzenia mobilizacyjnego i wynikający z tego zakres przedsięwzięć mobilizacyjnych

Na terenie okręgu wojskowego stacjonują jednostki wojskowe podległe bezpośrednio okręgowi oraz jednostki podległe różnym rodzajom wojsk i służb. Przełożonym tych jednostek /z pewnymi wyjątkami/ pod względem mobilizacyjnym jest dowódca okręgu. Dyslokujące na terenie OW jednostki posiadają bardzo zróżnicowany charakter w zakresie stopnia ukończenia ich w okresie pokoju w stosunku do etatów czasu wojny.

Różnice między stanem ewidencyjnym czasu pokojowego i etatu czasu wojennego nazywa się potrzebami mobilizacyjnymi. Potrzeby mobilizacyjne jednostek wojskowych uzupełniane są żołnierzami rezerwy, środkami transportowymi i maszynami pobieranymi z gospodarki narodowej. Potrzeby te w zasadzie są uzupełniane terytorialnie - w granicach powiatu,

na terenie którego stacjonuje jednostka wojskowa. Zasada ta jest zachowana jeżeli jednostka wojskowa otrzyma uzupełnienie z sąsiednich powiatów, przy zachowaniu dogodnych warunków stawiennictwa.

W zależności od stopnia ukończenia w czasie pokoju, jednostki wojskowe dzielą się na:

- rozwinięte,
- o niepełnych stanach osobowych,
- skadrowane,
- nowo formowane.

Jednostki rozwinięte w okresie pokoju mają stany etatowe najbardziej zbliżone do etatów wojennych, czyli ich potrzeby mobilizacyjne są minimalne.

Jednostki o niepełnych stanach osobowych mają rozwiniętą strukturę organizacyjną - przy jednoczesnym braku części jej obsady, mają więc dogodne warunki do ich mobilizacyjnego rozwinięcia, gdyż potrzeby mobilizacyjne są stosunkowo niewielkie.

Jednostki skadrowane mają w czasie pokoju tylko niektóre elementy struktury organizacyjnej czasu wojennego i wymagają przy ich rozwinięciu znacznego uzupełnienia rezerwami osobowymi i środkami transportowymi z gospodarki narodowej. Wobec tego jednostki te znajdują się w trudniejszej sytuacji, mając o wiele większy zakres czynności w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia.

Jednostki nowo formowane są całkowicie rozwijane w czasie mobilizacji.

Jednostki rozwinięte, o niepełnych stanach osobowych i skadrowane wykonują zadania mobilizacyjne w stosunku do siebie. Natomiast jednostki nowo formowane muszą być rozwijane przez inne jednostki wojskowe.

Dlatego też jednostki wojskowe względem zadań mobilizacyjnych dzielą się na:

- mobilizujące,
- mobilizowane,
- mobilizujące się.

Jednostki mobilizujące istnieją w czasie pokoju i mają zadanie przygotowania powiększonych im jednostek nowo formowanych do mobilizacyjnego rozwinięcia. Jednostki te mogą mieć również własne zadania mobilizacyjne - przeformowania się na strukturę organizacyjną czasu wojny lub uzupełnienia własnych potrzeb mobilizacyjnych.

Jednostki mobilizowane - są to jednostki formowane od nowa, względnie jednostki istniejące w okresie pokoju i przechodzące na czas wojny na inną strukturę organizacyjną. Tylko w wyjątkowych przypadkach jednostka wojskowa istniejąca w czasie pokoju może występować jako jednostka mobilizowana; decydują o tym przede wszystkim - brak jej organizacyjnych elementów kwatermistrzowskiich lub inne względy natury lokalnej.

Jednostki mobilizujące się - są to takie jednostki, które istnieją w czasie pokoju, uzupełniają swoje potrzeby mobilizacyjne lub przeformowują się na strukturę organizacyjną czasu wojennego bez pomocy innych jednostek wojskowych i nie wykonują zadań mobilizacyjnych na rzecz innych jednostek wojskowych.

Przejście jednostek wojskowych OW ze struktury organizacyjnej czasu pokojowego na wojenną dokonuje się poprzez:

- uzupełnienie jednostek wojskowych żołnierzami rezerwy, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi i urządzeniami oraz sprzętem techniczno-bojowym,

- przeformowanie istniejących jednostek wojskowych na wyższy szczebel organizacyjny lub drogą zmiany ich charakteru i przeznaczenia,
- wydzielenie z istniejącej w czasie pokoju jednostki wojskowej - jednostki analogicznego szczebla /zdwojenie/,
- formowanie jednostek wojskowych od nowa w oparciu o istniejące lub wydzielone załogi z innych jednostek wojskowych, względnie w oparciu o jednostki /zakłady/ gospodarki narodowej.

Zakres prac przygotowawczych w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia w zależności od stopnia ukończenia w okresie pokoju w stosunku do stanu czasu wojennego jest różny.

Im bardziej jednostka wojskowa jest ukończona w czasie pokoju tym mniejszy jest zakres prac mobilizacyjnych. Im bardziej jest jednostka skadrowana tym więcej wykonuje przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Jednostki rozwinięte należą im minimalne potrzeby mobilizacyjne powołują w trybie alarmowym w zasadzie własnymi siłami. Karty powołania żołnierzy rezerwy i nakazy dostarczenia pojazdów samochodowych są przechowywane w jednostce. Zakres pracy takiej jednostki ogranicza się do zorganizowania powołania niewielu żołnierzy rezerwy i ewentualnie kilku pojazdów samochodowych.

~~Zakres prac w celu zapewnienia sprawnego i terminowego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek o nie pełnych stanach osobowych, skadrowanych i nowo formowanych sprowadza się do:~~

- ~~- planowania, przygotowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki,~~

- współpracy z właściwymi terenowymi sztabami wojskowymi w zakresie terytorialnego nagromadzenia i uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostki wojskowej żołnierzami rezerwy i pracownikami cywilnymi, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi i urządzeniami, pobieranymi z gospodarki narodowej, ustalania terminów ich stawienia /dostarczenia/ oraz kontroli stanu technicznego; ustalania ilości powoływanych w trybie alarmowym żołnierzy rezerwy i środków transportowych pobieranych z gospodarki narodowej - siłami jednostki i rad narodowych oraz zapewnienia świadczeń osobistych i rzeczowych,
- prowadzenia właściwej gospodarki materiałowej oraz nadzór nad przechowywaniem, konserwacją i utrzymywaniem w stałej sprawności technicznej i przydatności użytkowej sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego i niezniżałnego, przewidzianych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostki wojskowej,
- organizowania szkolenia mobilizacyjnego kadry,
- planowania i szkolenia żołnierzy rezerwy dla potrzeb jednostki,
- współpracy z terenowymi sztabami wojskowymi oraz terenowymi organami administracji państwowej i gospodarki narodowej w zakresie organizacji zabezpieczenia przeprowadzenia mobilizacji,
- przekazania komendzie garnizonu obiektów koszarowych, urządzeń stacjonarnych oraz mienia pozostawionego w wypadku wyjścia jednostki wojskowej z garnizonu,
- kierowania procesem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki wojskowej, zwracając uwagę na właściwą organizację pracy i stwarzanie warunków do należytej realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Jednostki rozwinięte, o nie pełnych stanach osobowych, skadrowane w przypadku powierzenia im zadania formowania innych jednostek, stają się jednostkami mobilizującymi i zakres ich pracy sprowadza się do:

- planowania, przygotowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek mobilizowanych,
- współpracy z właściwymi terenowymi sztabami wojskowymi w zakresie uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych jednostek mobilizowanych żołnierzami rezerwy i pracownikami cywilnymi, środkami transportowymi, maszynami inżynierskimi i urządzeniami pobieranymi z gospodarki narodowej; ustalania terminów ich stawienia /dostarczenia/ do poszczególnych jednostek mobilizowanych; kontroli stanu technicznego środków transportowych, maszyn inżynierskich i urządzeń; ustalania ilości powoływanych w trybie alarmowym żołnierzy rezerwy i pojazdów samochodowych pobieranych z gospodarki narodowej, siłami jednostki i rad narodowych oraz zapewnienia świadczeń osobistych i rzeczowych,
- prowadzenia właściwej gospodarki materiałowej oraz nadzór nad przechowywaniem, konserwacją i utrzymaniem w stałej sprawności technicznej i przydatności użytkowej sprzętu i materiałów zapasu nieneruszanego i niezniżalnego, przewidzianych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek mobilizowanych i jednostek przydzielonych na zaopatrzenie gospodarcze,
- podejmowania środków pieniężnych w oddziale terenowym NBP oraz wypłacanie jednostkom mobilizowanym przeznaczonych dla nich środków pieniężnych,
- organizowania szkolenia mobilizacyjnego kadry,

- planowania i prowadzenia szkolenia żołnierzy rezerwy będących na przydziałach mobilizacyjnych,
- współpracy z terenowymi sztabami wojskowymi oraz terenowymi organami administracji państwowej i gospodarki narodowej w zakresie organizacji zabezpieczenia przeprowadzenia mobilizacji,
- składania zapotrzebowań na świadczenia osobiste i rzeczowe do właściwych terenowych sztabów wojskowych,
- kierowania procesem mobilizacyjnego rozwijania jednostki wojskowej oraz jednostek mobilizowanych zwracając uwagę na: terminowe powoływanie żołnierzy rezerwy oraz pobieranie z gospodarki narodowej środków transportowych, maszyn inżynierskich i urządzeń; organizację sprawnego przyjęcia i rozdziału uzupełnienia na poszczególne pododdziały i przekazanie jednostkom mobilizowanym zapotrzebowań materiałowo-technicznych; informowanie terenowych sztabów wojskowych o stawiennictwie żołnierzy rezerwy oraz dostarczeniu środków transportowych do jednostek wojskowych,
- przekazania komendzie garnizonu obiektów koszarowych, urządzeń stacjonarnych oraz mienia poostawionego w wypadku wyjścia jednostki wojskowej z garnizonu.

3. Kształtowanie się rezerw ludzkich i materiałowych w gospodarce narodowej na terenie OW i ich wykorzystanie dla potrzeb ew. mobilizacyjnych wojsk opanzer.

Obszar okręgu wojskowego obejmuje zwykle kilka województw. Województwa te w zależności od ilości ludności, rozbudowy przemysłu, instytucji, szkół i uczelni posiadają różne wielkości zasobów rezerw osobowych, środków transportowych, maszyn inżynierskich i urządzeń. Zasoby te w poszczególnych okręgach rozmieszczone są nie zawsze zgodnie z potrzebami mobilizacyjnymi dyslokowanych jednostek wojskowych.

Zachodzi potrzeba odpowiedniego kształtowania tych zasobów poprzez zastosowanie metody gromadzenia rezerw osobowych. Podstawowym celem gromadzenia odpowiednio przeszkolonych rezerw osobowych jest zapewnienie warunków do pełnego i terminowego rozwinięcia mobilizacyjnego wojsk dyslokowanych na terenie OW.

Realizacja założonego celu zależy od terytorialnych potrzeb mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk OW /bilans potrzeb na wypadek wojny/, jak i terytorialnego rozmieszczenia zasobów poborowych i żołnierzy rezerwy oraz ich struktury wieku /bilans faktycznych potrzeb/. W przypadku nie D zgodności obu kategorii bilansów OW stosuje następujący sposób rozwiązania tego problemu:

- wcielenie /przeszkolenie/ poborowych do jednostek wojskowych stacjonujących w ich miejscu zamieszkania,
- przekwalifikowanie nadwyżek żołnierzy rezerwy do deficytowych specjalności wojskowych,
- szkolenie żołnierzy rezerwy w zawodach cywilnych przydatnych na potrzeby jednostek wojskowych.

Rozmieszczenie zasobów ludzkich jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na planowanie tych zasobów w celu wykorzystania ich dla potrzeb mobilizacyjnych. Czynnikiem determinującym rozmieszczenie ludzi są: m aglomeracje miejskie, wiejskie, rozwój przemysłu, migracja, i przyrost naturalny ludności. Rozmieszczenie ludności zależy więc od czynnika obiektywnego, jakim jest stały rozwój kraju i musi być brane pod uwagę w planowaniu uzupełnienia wojsk dyslokowanych na terenie OW.

Zasoby rezerw osobowych dzielą się:

a/ ze względu na przeznaczenia na:

- rezerwę wojsk operacyjnych oraz wojsk OTK obejmującą żołnierzy rezerwy wyszkolonych w jednostkach tych wojsk,

oraz szeregowców rezerwy nie wyszkolonych, których zaliczono do tego rodzaju rezerwy na podstawie posiadanych zawodów cywilnych i zdolności do służby wojskowej,

- rezerwę sił układu terytorialnego i funkcjonalnego, którą stanowią żołnierze rezerwy wyszkoleni w tych jednostkach oraz nie wyszkoleni zaliczeni do tej grupy na podstawie posiadanych zawodów cywilnych;

b/ ze względu na wiek na:

- kategorię I - generałowie do 50 lat, oficerowie, chorążowie, podoficerowie i żołnierze do 40 lat,
- kategorię II - generałowie do 65 lat, oficerowie i chorążowie rezerwy do 60 lat, podoficerowie i szeregowcy do 50 lat;

c/ ze względu na kolejność wykorzystania do uzupełnienia sił zbrojnych:

- pierwszy rzut - żołnierze rezerwy będący na przydziałach mobilizacyjnych sił zbrojnych, oddziałów samoobrony i zmilitaryzowanych, jednostek układu terytorialnego i funkcjonalnego, oraz kadry reklamowane na potrzeby gospodarki narodowej, komitetów obrony i ich organów,
- drugi rzut - żołnierze rezerwy zaspokajający potrzeby sił zbrojnych pierwszego okresu wojny,
- trzeci rzut - żołnierze rezerwy przeznaczeni na następne lata wojny.

Nagromadzone w wyniku podejmowanych przedsięwzięć zasoby żołnierzy rezerwy w pierwszej kolejności wykorzystuje się do:

- uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych dyslokowanych na terenie OW,
- zapewnienia funkcjonowania komitetów obrony i ich organów,

oraz kadr naukowych i fachowych dla potrzeb oddziałów samoobrony i jednostek zmilitaryzowanych.

Na przydziały mobilizacyjne do jednostek wojskowych wykorzystuje się podoficerów i szeregowców rezerwy:

- w wieku do 35 lat, a w deficytowych specjalnościach - do 40 lat,

- wyszkoleni odpowiednio do wymagań stanowisk etatowych.

W przypadku braku wyszkolonych rezerw do niektórych jednostek wykorzystuje się żołnierzy rezerwy nie wyszkolonych, ale przydatnych ze względu na posiadany cywilny zawód,

- mający właściwe kategorie zdrowia.

Generalną zasadą jest wyznaczanie żołnierzy rezerwy do tych jednostek, w których odbywali służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe.

Niemniej ważną zasadą jest zaspakajanie potrzeb mobilizacyjnych jednostek OW żołnierzami rezerwy zamieszkałymi głównie w zasięgu terytorialnym powiatu, zasadę tę stosuje się bezwzględnie w odniesieniu do żołnierzy rezerwy powołanych w trybie alarmowym w ramach mobilizacyjnego rzutu alarmowego.

Potrzeby mobilizacyjne jednostek operacyjnych, OPK, Mar.Woj. i niektórych jednostek wojsk wewnętrznych zaspakajają się wyszkolonymi żołnierzami, którzy odbyli w pełnym wymiarze zasadniczą służbę wojskową.

Mobilizacyjne potrzeby w zakresie kierowców, operatorów maszyn, mechaników samolotowych, załóg jednostek pływających zaspakajają się kompleksowo, to znaczy wraz ze sprzętem.

II. ORGANIZACJA I PRZYGOTOWANIE MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA WOJSK OKREGU ORAZ ROLA I ZADANIA SZTABU OW W TYM ZAKRESIE

1. Garnizonowe ośrodki mobilizacyjne i grupy organizacyjno- mobilizacyjne.

Potrzeba maksymalnego obciążenia jednostek wojsk operacyjnych od zadań mobilizacyjnych, jak również zapewnienie nowo formowanym jednostkom wojskowym niezbędnej samodzielności organizacyjno-funkcjonalnej w procesie ich mobilizacyjnego rozwijania, pociąga za sobą konieczność właściwego wykorzystania etatowych załóżków tych jednostek. W tym celu tworzy się garnizonowe ośrodki mobilizacyjne oraz etatowe grupy organizacyjno-mobilizacyjne.

Garnizonowe ośrodki mobilizacyjne tworzy się w garnizonach, w których zachodzi potrzeba sformowania przez te ośrodki od nowa więcej niż jednej jednostki wojskowej. Garnizonowy ośrodek mobilizacyjny podlega dowódcy garnizonu.

Szef garnizonowego ośrodka mobilizacyjnego jest przełożonym mobilizacyjnym formowanych przez siebie jednostek i odpowiada za należyte zorganizowanie, przygotowanie oraz terminowe ich zmobilizowanie. W skład ośrodka wchodzi oficerowie, chorążowie i podoficerowie, stanowiący potencjalną kadrę dowódczą i specjalistyczną formowanych przez ośrodek oddziałów.

Do zadań garnizonowego ośrodka mobilizacyjnego w szczególności należy:

- samodzielne planowanie, przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia oddziałów mobilizowanych,
- ścisła współpraca z dowódcami jednostek wojskowych stacjonujących w danym garnizonie w zakresie magazynowania, konserwacji, rotacji i obsługi oraz utrzymania w stałej sprawności technicznej i przydatności użytkowej sprzętu

i materiałów zapasu nienaruszalnego przewidzianych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych oddziałów formowanych przez garnizonowy ośrodek mobilizacyjny,

- współpraca z terenowym sztabem wojskowym oraz terenowymi organami administracji państwowej i gospodarki narodowej w zakresie organizacji zabezpieczenia przeprowadzenia mobilizacji,
- samodzielne planowanie, organizacja i prowadzenie szkolenia rezerw osobowych będących na przydziałach mobilizacyjnych jednostek wojskowych, przy wykorzystaniu istniejącej w danym garnizonie bazy szkoleniowej oraz środków materiałowych przeznaczonych określonym na ten cel limitem,
- bezpośrednie kierowanie procesem mobilizacyjnego rozwinięcia mobilizowanych oddziałów.

20 Etatowe grupy organizacyjno-mobilizacyjne tworzy się w zasadzie w garnizonach, w których formowane są od nowa pojedyncze jednostki wojskowe. ~~Przeglądają~~ Podlegają one dowódcom garnizonów lub dowódcom jednostek wojskowych, przy których zostały utworzone. Szef grupy organizacyjno-mobilizacyjnej odpowiada w pełni za organizację, przygotowanie i mobilizacyjne rozwinięcie jednostki wojskowej. Zadania grupy są podobne do zadań garnizonowego ośrodka mobilizacyjnego, z tą tylko różnicą, że nie jest ona samodzielna w organizowaniu i prowadzeniu szkolenia żołnierzy rezerwy będących na przydziałach mobilizacyjnych w formowanym przez nią oddziale.

W związku z powyższym wydatne zmniejsza się zakres zadań szeregu jednostek wojskowych, wykonywanych przez nie na rzecz formowanych przez garnizonowe ośrodki mobilizacyjne i grupy organizacyjno-mobilizacyjne oddziałów /pododdziałów/, w stosunku do zadań jednostek mobilizujących, których dowódcy kierują całokształtem prac związanych z przygotowaniem rozwinięcia mobilizacyjnego powierzonych im

jednostek wojskowych.

2. Uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych wojsk OW.

Sprawne i terminowe rozwinięcie mobilizacyjne wojsk OW uzależnione jest, między innymi, od działalności organizatorskiej sztabu OW, terenowych sztabów wojskowych, dowódców garnizonów, dowódców jednostek wykonujących zadania mobilizacyjne, jak również właściwych organów administracji państwowej i gospodarki narodowej, partycypujących w realizacji zadań na rzecz zabezpieczenia mobilizacji wojsk OW.

W działalności tej bardzo istotną rolę mają przedsięwzięcia związane z zapewnieniem przybycia żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych.

W tym celu żołnierze rezerwy przewidziani na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych otrzymują przydziały mobilizacyjne. Przydział mobilizacyjny jest to imienne wyznaczenie żołnierza do jednostki wojskowej i pododdziału zgodnie z określoną specjalnością wojskową i na stanowisko /funkcję/ przewidziane na czas wojny.

Planowanie uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych rezerwami osobowymi, środkami transportowymi i maszynami realizowane jest oddolnie. Oznacza to, że jednostki wojskowe składają odpowiednie zapotrzebowania w tym zakresie bezpośrednio do macierzystych powiatowych /równorzędnych/ sztabów wojskowych. Ponieważ jednak powiatowe /równorzędne/ sztaby wojskowe nie zawsze będą mogły pokryć w pełni potrzeby mobilizacyjne jednostek wojskowych z własnych zasobów, dlatego też składają one odpowiednie wykazy potrzeb w tym zakresie do wojewódzkich sztabów wojskowych. Analogiczna sytuacja może zaistnieć na szczeblu wojewódzkiego sztabu wojskowego, który nie będzie w stanie uzupełnić potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych z własnych zasobów, pomimo dokonania przerzutów

w ramach województwa. W tej sytuacji wojewódzki sztab wojskowy przedstawia do okręgu propozycje rozwiązania problem uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych we własnym zakresie oraz wykaz potrzeb, które powinny być uzupełnione w ramach okręgu wojskowego. Istniejące braki poszczególnych wojewódzkich sztabów wojskowych okręg stara się uzupełnić w drodze dokonywania przerzutów międzywojewódzkich, w ramach własnych możliwości. Jeżeli okręg nie będzie w stanie pokryć braków w uzupełnieniu poszczególnych wojewódzkich sztabów wojskowych we własnym zakresie, to wówczas składa odpowiednie zapotrzebowanie do Sztabu Generalnego, który dokonuje przerzutów międzyokręgowych.

Pomimo oddolnego planowania, ostateczne decyzje w zakresie uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych są podejmowane na szczeblu okręgu wojskowego. Stąd też okręg wojskowy ponosi pełną odpowiedzialność za właściwe gromadzenie, przygotowanie i wykorzystanie rezerw osobowych, środków transportowych i maszyn inżynieryjnych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych. Niezależnie od uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych, sztab okręgu wojskowego planuje wydzielanie załączków w ramach okręgu.

Żołnierzom rezerwy, zgodnie z przydziałem mobilizacyjnym, wystawia się karty mobilizacyjne i karty powołania, Karty mobilizacyjne znajdują się u żołnierzy rezerwy, a karty powołania deponuje się w zasadzie w powiatowych /równorzędnych/ sztabach wojskowych.

Karty powołania żołnierzy rezerwy przewidzianych do powołania w trybie alarmowym, a doręczane siłami jednostek wojskowych przechowuje się w tych jednostkach. Część dokumentów powołania może być również przechowywana w przedsiębiorstwach rad narodowych, przewidzianych do udzielania pomocy jednostkom wojskowym.

Na środki transportowe, maszyny inżynieryjne, samoloty jednostki pływające pobierane z gospodarki narodowej, wy-

stawia się karty przeznaczenia i nakazy dostarczenia tych środków.

Karty przeznaczenia wydaje się dyrektorom zakładów pracy a w odniesieniu do transportu nie uspołecznionego - deponuje się we właściwych organach rad narodowych.

Nakazy dostarczenia deponuje się w zasadzie we właściwych radach narodowych. Nakazy dostarczenia na środki transportowe pobierane w trybie alarmowym, pobierane siłami jednostek wojskowych deponuje się w jednostkach.

Dokumenty powołania przekazuje się również na przechowanie prezydiom gromadzkich rad narodowych oraz wydziałom spraw wewnętrznych prezydiów rad powiatowych, narodowych i prezydiów miejskich rad narodowych w miastach nie stanowiących powiaty, jeżeli w miastach będącymi siedzibami tych prezydiów nie ma PSZW. Karty powołania przekazuje się również na przechowanie zakładom pracy formującym jednostki wojskowe. Karty powołania przekazuje się na przechowanie organom prezydiów rad narodowych i zakładom pracy, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania, a karty przeznaczenia i nakazy dostarczenia wg miejsca zamieszkania albo siedziby posiadacza pojazdu samochodowego.

Zakładom pracy mogą być również przekazane na przechowanie karty powołania żołnierzy rezerwy zamieszkałych poza miejscowością, w której znajduje się siedziba danego zakładu pracy, jak też i karty przeznaczenia i nakazy dostarczenia na środki transportowe będące w posiadaniu zakładów pracy.

Powiatowe sztaby wojskowe przekazują na przechowanie dokumenty powołania bezpośrednio prezydiom gromadzkich rad narodowych:

- w razie wprowadzenia stanu podwyższonej gotowości bojowej, natychmiast po wprowadzeniu tego stanu, bez odrębnego zarządzenia,

- przed wprowadzeniem tego stanu - na podstawie specjalnego zarządzenia Szefa Sztabu Generalnego.

Zakładom pracy zobowiązanym do formowania jednostek dla potrzeb sił zbrojnych przekazuje się dokumenty powołania na przechowanie w czasie pokoju.

Właściwe organy rad narodowych, jednostki wojskowe oraz zakłady gospodarki narodowej powodują doręczanie dokumentów powołania niezwłocznie po otrzymaniu sygnału o zarządzeniu mobilizacji.

Dla każdej jednostki wojskowej wyznacza się odpowiedni procent zabezpieczenia w zakresie rezerw osobowych/podoficerów i szeregowców/, w specjalnościach wojskowych decydujących o gotowości bojowej jednostki, dla uzupełnienia wykruszeń w czasie mobilizacji. Procent zabezpieczenia jest uzależniony od potrzeb mobilizacyjnych /w określonych specjalnościach/ przeznaczenia jednostki, charakteru rejonu, w jakim znajduje się jednostka wojskowa. W przeciętnych warunkach wielkość zabezpieczenia waha się od 15-25 %.

W celu zabezpieczenia odpowiedniej gotowości jednostek wojskowych w okresie zwolnienia do rezerwy starszego rocznika oraz szkolenia podstawowego i specjalistycznego poborowych, powiatowe sztaby wojskowe planują tzw. "nakładkę" żołnierzy rezerwy na stanowiska i specjalności, w których poborowi nie zostali dostatecznie wyszkoleni.

Decyzje o tym, jakie specjalności w ramach nakładki należy uwzględnić w zapotrzebowaniu do terenowego sztabu wojskowego oraz o jej powołaniu podejmuje każdorazowo dowódca jednostki mobilizującej /mobilizującej się/.

Z deponowaniem dokumentów powołania ściśle wiąże się organizacja dyżurów w prezydiach rad narodowych.

Przewodniczący gromadzkich rad narodowych i przewodniczący prezydiów rad narodowych których organom mają być

przekazane na przechowanie dokumenty powołania są zobowiązane do zorganizowania i utrzymywania całodobowych dyżurów: w razie przekazania dokumentów powołania na przechowanie - niezwłocznie po przyjęciu tych dokumentów lub w innym przypadku - na podstawie decyzji Ministra Obrony Narodowej, powziętej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, przekazanej przez szefa właściwego powiatowego /miejskiego/ sztabu wojskowego.

Do zorganizowania i utrzymywania dyżurów są obowiązani również przewodniczący prezydiów powiatowych rad narodowych i miejskich rad narodowych w miastach stanowiących powiat miejski i podzielonych na dzielnice - w razie wprowadzenia dyżurów w prezydiach rad narodowych niższego stopnia.

Przewodniczący prezydiów rad narodowych stopnia gromadzkiego /z wyjątkiem przewodniczących prezydiów dzielnicowych rad narodowych/ organizują również przewóz żołnierzy rezerwy powołanych do odbycia ćwiczeń wojskowych z natychmiastowym terminem stawienia oraz osób powołanych do czynnej służby wojskowej, w razie wprowadzenia stanu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa Państwa, ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny - do określonych miejsc zbiórki albo do jednostek wojskowych na terenie danego powiatu.

Przewodniczący prezydiów powiatowych i miejskich /w miastach stanowiących powiaty/ rad narodowych są zobowiązani do organizowania przewozu żołnierzy rezerwy do określonych miejsc zbiórki albo do jednostek wojskowych znajdujących się na terenie danego województwa.

Szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych organizują przewóz osób powołanych do czynnej służby wojskowej do jednostek wojskowych lub określonych miejsc zbiórki na terenie innych województw - stosownie do ustaleń sztabów okręgów wojskowych.

Do przewozu żołnierzy rezerwy powołanych do czynnej służby wojskowej z natychmiastowym terminem stawienia wykorzystuje się: pojazdy samochodowe lub inne środki transportowe należące do jednostek organizacyjnych administracji państwowej i gospodarki uspołecznionej oraz organizacji społecznych i zawodowych, jak również będące w posiadaniu osób fizycznych i prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, a dostarczane w ramach obowiązku świadczeń na rzecz obrony, jak też pojazdy samochodowe przekazywane na rzecz Sił Zbrojnych, jednakże tylko w tym przypadku, gdy pojazdy te mają być dostarczane do tych samych oddziałów lub miejscowości, do których mają stawić się w tym samym terminie powołani żołnierze rezerwy.

2. Szkolenie rezerw osobowych

Jednym z zasadniczych przedsięwzięć wpływających na systematyczne zmniejszenie rozpiętości czasu między zakończeniem przez jednostki wojskowe mobilizacji, a osiągnięciem pełnej gotowości bojowej jest szkolenie rezerw osobowych. Zapewnia się to głównie poprzez okresowe przeszkalanie żołnierzy rezerwy w macierzystych jednostkach wojskowych i doskonalenie ich w wykonywaniu zadań w czasie mobilizacji.

Organizacja szkolenia żołnierzy rezerwy dostosowana jest ściśle do zakładanej rotacji rezerwistów pozostających na przydziałach mobilizacyjnych. W związku ze stabilizacją przydziałów mobilizacyjnych żołnierzy rezerwy w granicach 6 lat, wypracowane zostały formy cyklicznego szkolenia w oparciu o 3-letnie /długofalowe/ plany doskonalenia i przekwalifikowania, umożliwiające przynajmniej dwukrotne powołanie żołnierza rezerwy na przeszkolenie, przy pełnym rozwinięciu jednostki, w czasie pozostawania na przydziale mobilizacyjnym.

W celu doskonalenia kadry zawodowej oraz żołnierzy rezerwy, w zakresie realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych, organizuje się ćwiczenia mobilizacyjne i mobilizacyjno-taktyczne.

Celem tych ćwiczeń może być:

- sprawdzanie aktualnego systemu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych,
- doskonalenie metod rozwijania mobilizacyjnego wojsk przez sprawdzanie czynności mobilizacyjnych na określonych szczeblach dowodzenia,
- doskonalenie systemu powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji,
- sprawdzanie dyscypliny stawiennictwa żołnierzy rezerwy i ich przydatności na przydziałach mobilizacyjnych,
- prowadzenie prac badawczych dla usprawnienia systemu mobilizacyjnego.

4. Przygotowanie i zabezpieczenie materiałowo-techniczne

Zabezpieczenie materiałowo-techniczne jest składową częścią ogółu przedsięwzięć wykonywanych przez sztab OW na rzecz mobilizacyjnego rozwinięcia podległych jednostek wojskowych.

Planowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji wojsk OW obejmuje całokształt czynności w celu ustalenia ilości i rodzajów zaopatrzenia oraz określenia możliwości, źródeł, sposobu i czasu ich zabezpieczenia.

Materiałowo-techniczne potrzeby mobilizacyjne dzielą się na:

- 1/ potrzeby w zakresie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych, które obejmują:

- zapasy nienaruszalne uzbrojenia i wyposażenia technicznego według należności etatowych i tabelarycznych czasu wojennego oraz sprzętu i uzbrojenia stanowiącego różnicę między należnościami czasu pokojowego i wojennego,
- zapasy nienaruszalne amunicji, żywności, leków, paliwa oraz zapasy niezniżalne części zamiennych i innych materiałów eksploatacyjno-naprawczych;

2/ potrzeby mobilizacyjne po rozpoczęciu wojny, które obejmują:

- zapasy mobilizacyjne uzbrojenia i wyposażenia technicznego,
- zapasy mobilizacyjne amunicji, paliwa, żywności, leków i innych materiałów jednorazowego użytku,
- zapasy mobilizacyjne części zamiennych i materiałów eksploatacyjno-naprawczych.

Zabezpieczenie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych osiąga się poprzez:

- wyposażenie istniejących w czasie pokoju jednostek w należny sprzęt,
- zgromadzenie środków materiałowych w zapasach nienaruszalnych i niezniżalnych,
- pobór i dostawy z gospodarki narodowej niektórych rodzajów zaopatrzenia.

Zasoby materiałowe nagromadzone w wojsku oraz planowane do pobrania z gospodarki narodowej pod względem mobilizacyjnym dzielą się na:

- sprzęt i materiały użytku bieżącego,
- sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego,

- sprzęt i materiały zapasu niezniżałnego,
- sprzęt i materiały zapasu mobilizacyjnego,
- sprzęt i materiały pobierane z gospodarki narodowej.

Do mobilizacyjnych zasobów materiałowych gromadzonych i utrzymywanych w wojsku zalicza się:

- 1/ sprzęt i materiały użytku bieżącego - znajdujące się na wyposażeniu jednostek według należności określonych w etatach, tabelach i normach należności - obowiązujących w czasie pokoju i zaliczane na zaspokojenie potrzeb wojennych;
- 2/ sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego, które dzielą się na:
 - zapasy nienaruszalne uzbrojenia i sprzętu przeznaczonego na wyposażenie jednostek formowanych od nowa według etatów i tabel należności czasu wojennego, zaspokojenie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych, wynikających z różnic pomiędzy należnościami wg etatów i tabel czasu pokojowego i należnościami czasu wojennego,
 - zapasy nienaruszalne /ruchome/ amunicji, paliw, żywności i leków i innych materiałów jednorazowego użytku ustalone wg norm czasu wojennego, tworzone na szczeblu związku taktycznego i samodzielnego oddziału, przeznaczone dla zapewnienia ciągłości zaopatrywania w warunkach wojennych oraz dla składów polowych wojsk operacyjnych i składnic okręgowych /równorzędnych/;
- 3/ sprzęt i materiały zapasu niezniżałnego przeznaczone dla zapewnienia ciągłości zaopatrywania w części zamienne oraz materiały eksploatacyjno-naprawcze;
- 4/ sprzęt i materiały zapasu mobilizacyjnego /centralne/, które dzielą się na:

- zapasy mobilizacyjne uzbrojenia i wyposażenia technicznego, przeznaczone na pokrycie przewidywanych strat po rozpoczęciu wojny,
- zapasy mobilizacyjne amunicji, paliw, żywności, leków i innych materiałów jednorazowego użytku, przeznaczone na pokrycie przewidywanego zużycia po rozpoczęciu wojny,
- zapasy mobilizacyjne części zamiennych i materiałów eksploatacyjno-naprawczych, utrzymywane jako zapasy niezniżałne, przeznaczone dla zapewnienia eksploatacji i remontu uzbrojenia oraz sprzętu techniczno-wojskowego po rozpoczęciu wojny.

Sprzęt i materiały przewidziane na zabezpieczenie potrzeb wojennych sił zbrojnych gromadzi się i przechowuje w zależności od przeznaczenia:

- w ramach sił zbrojnych - w składnicach i bazach szczebla centralnego i okręgowego oraz w składach i magazynach, względnie /w uzasadnionych wymogami gotowości bojowej przypadkach/ na środkach transportowych w związkach taktycznych i oddziałach,
- w gospodarce narodowej - rezerwy państwowe dla potrzeb obronnych /żywność, paliwo, leki, ogumienie, materiały i urządzenia techniczne/ przechowywane w specjalnych magazynach i bazach oraz zapasy przeznaczone na dostawy natychmiastowe /różne środki materiałowo-techniczne i techniczne materiały eksploatacyjne-naprawcze/ utrzymywane w ramach bieżących, normatywnych zapasów przedsiębiorstw i central handlowych.

W celu zaspokojenia materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych sił zbrojnych do zadań gospodarki narodowej należy:

- przekazanie maszyn i różnych urządzeń technicznych, środków z rezerw państwowych przeznaczonych dla celów obronnych oraz realizacja dostaw natychmiastowych,

- realizowanie dostaw środków materiałowo-technicznych, z produkcji, i importu, przewidzianych na okres 30 dni /dostawy krótkoterminowe/ oraz dostaw pierwszego kwartału.

Dalsze zaspokojenie materiałowo-technicznych potrzeb sił zbrojnych przewiduje się realizować przy wykorzystaniu możliwości dostaw środków materiałowo-technicznych, szczególnie o długim cyklu produkcyjnym/ oraz zagwarantowanych dostaw importowych ujętych w planie roku obliczeniowego.

Gospodarowanie zasobami materiałowymi zgromadzonymi w jednostkach OW, a przewidzianymi dla zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk należy do sztabu OW. Sztab OW zabezpiecza jednostki podległe i przydzielane na zaopatrzenie gospodarcze. Stąd różróżnia się w OW jednostki:

- mobilizujące gospodarcze, które istnieją w czasie pokoju, mają zadania mobilizacyjne i są oddziałami gospodarczymi w poszczególnych działach zaopatrzenia. Jednostki te prowadzą w każdym dziale zaopatrzenia samodzielną gospodarkę /magazynowanie, ewidencje i sprawozdawczość/ i są zaopatrywane przez organ zaopatrujący,
- mobilizujące niegospodarcze - które istnieją w czasie pokoju, mają zadania mobilizacyjne, a nie są oddziałami gospodarczymi.

Jednostki te sztab OW przydziela na zaopatrzenie gospodarcze do określonych oddziałów gospodarczych.

Sztab OW zgodnie z dyrektywami, zarządzeniami wytycznymi Sztabu Generalnego i Gł.Kwatermistrzostwa WP prowadzi prace i odpowiada za całokształt przygotowań w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek podległych i będących na zaopatrzeniu gospodarczym. Całokształtem prac związanych z planowaniem, przygotowaniem zabezpieczenia materiałowo-technicznego kieruje dowódca OW, funkcję koordynacyjną sprawuje szef sztabu OW, a bezpośrednio kierownictwo i nadzór nad

realizacją zadań w tym przedmiocie spełnia zastępca dowódcy do spraw technicznych i kwatermistrz każdy w swym zakresie.

W całokształcie prowadzonych w siłach zbrojnych prac związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk na szczeblu dowództwa okręgu wojskowego /równorzędnego/ realizuje się podstawowe przedsięwzięcia planistyczne i wykonawcze decydujące o zaspokojeniu potrzeb mobilizacyjnych jednostek podległych i będących na zaopatrzeniu.

Do podstawowych dokumentów, w oparciu o które realizuje się planowanie i materiałowo-techniczne zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk należą:

- dyrektywa o gotowości bojowej Sił Zbrojnych PRL,
- zadania mobilizacyjne danego dowództwa,
- dyrektywa MON o zabezpieczeniu materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych Sił Zbrojnych PRL,
- rozkazy i zarządzenia; operacyjne, organizacyjne i mobilizacyjne oraz wytyczne Szefa Sztabu Generalnego,
- etaty i tabele należności jednostek wojskowych podległych i będących na zaopatrzeniu gospodarczym,
- zarządzenia i wytyczne Głównego Kwatermistrza WP, Szefa Głównego Zarządu Politycznego WP oraz dowództw i szefostw rodzajów wojsk i służb w zakresie podległych im działów zaopatrzenia materiałowego.

Odpowiednio do ustaleń podstawowych dokumentów w dowództwach okręgów wojskowych /równorzędnych/ w ramach planu mobilizacyjnego rozwinięcia podległych wojsk opracowuje się i realizuje plan materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji.

W zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji w okresie pokoju realizuje się wszystkie przedsięwzięcia organizacyjne oraz te spośród przedsięwzięć rzeczowych, których realizacja w okresie zagrożenia lub po rozpoczęciu wojny będzie niemożliwa względnie opóźniona. Na okres zagrożenia planuje się realizację przedsięwzięć, które w okresie pokoju są nieopłacalne, a ich realizacja w okresie zagrożenia lub po rozpoczęciu wojny jest możliwa i zapewnia uzyskanie spodziewanych efektów.

W okresie pokoju powinny być zrealizowane następujące podstawowe przedsięwzięcia:

- a/ ustalone wielkości, ilości i racje należnych na czas wojny środków materiałowo-technicznych, stan ich posiadania w oddziałach /związках taktycznych/, składnicach, bazach wojskowych oraz ustalona wielkość dostaw z gospodarki narodowej w ramach rezerw dyspozycyjnych /URP/, dostaw natychmiastowych i krótkoterminowych wg planu roku obliczeniowego,
- b/ opracowane odpowiednie dokumenty uwzględniające optymalne warianty materiałowo-technicznego zaspokojenia potrzeb mobilizacyjnych podległych i zaopatrywanych jednostek, w tym rozwijanych w czasie mobilizacji składów polowych, składów i baz zaopatrujących jednostki pozostające na terenie kraju, baz zabezpieczenia technicznego itp.,
- c/ zgromadzone w jednostkach, składnicach i bazach niezbędne zapasy nienaruszalne i niezniszalne, środków materiałowo-technicznych oraz dokonany właściwy ich podział, urzutowanie, rozmieszczenie, rozśrodkowanie, ukrycie itp.,
- d/ zapewnione warunki należytego utrzymania zapasów w pełnej sprawności technicznej i przydatności użytkowej, należytej konserwacji, rotacji, obsługi i remontu tak w odniesieniu do sprzętu utrzymywanego w zapasach, jak i będących w użytku bieżącym, a zaliczanego na pokrycie należności i potrzeb mobilizacyjnych jednostek,

- e/ wykonane niezbędne prace przygotowawcze umożliwiające szybkie i sprawne uruchomienie zapasów, wydanie ich zgodnie z przeznaczeniem, załadowanie na transport, wyprowadzenie z miejsc stałej dyslokacji, stacjonarnych baz i składnic wojskowych, pobór z gospodarki narodowej itp.,
- f/ opracowane i zdeponowane na odpowiednich szczeblach dokumenty dotyczące wydzielania, przekazania i przerzutów sprzętu i materiałów dla wojsk operacyjnych oraz jednostek pozostających na terenie kraju. Ustalone środki przewozu, rejony odbioru i dowozu, określone wojenne przydziały gospodarcze, źródła zaopatrzenia itp.,
- g/ opracowane dokumenty w sprawie zabezpieczenia technicznego i wykorzystania w okresie zagrożenia i po rozpoczęciu wojny posiadanych stacjonarnych oraz formowanych od nowa warsztatów i jednostek remontowych, organizacji zbiórki, ewakuacji i remontu uszkodzonego sprzętu itp.,
- h/ opracowane, wydane i zdeponowane na odpowiednich szczeblach organizacyjnych /zaopatrywania/ wszelkiego rodzaju niezbędne na czas wojny zarządzenia, wytyczne, przepisy i instrukcje ustalające i określające:
- zasady organizacji, planowania i realizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia oraz zaopatrywania wojsk w warunkach wojny,
 - zadania, kompetencje i zasady współpracy organów zaopatrzenia materiałowego i zabezpieczenia technicznego na wszystkich szczeblach organizacyjnych wojsk wydzielanych i pozostających na terenie okręgu,
 - zasady prowadzenia ewidencji materiałowej, terminy, formy i kanały obiegu informacji, meldunków i sprawozdań o stanie zabezpieczenia, potrzebach, zużyciu i stratach w środkach materiałowo-technicznych itp.,

- zasady postępowania dowódców /komendantów/ garnizonów z przyjętymi nadwyżkami sprzętu i materiałów jednostek wojskowych wychodzących z danego garnizonu,

oraz inne dokumenty ustalające zasady i formy zaspokajania materiałowo-technicznych potrzeb wojsk w warunkach zagrożenia, mobilizacji i wojny.

Plan materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji powinien ujmować wszystkie przedsięwzięcia, które nie zostały, względnie nie mogły być zrealizowane w czasie pokoju, a które z punktu widzenia potrzeb mobilizacyjnych, konieczne są do zrealizowania, aby zapewnić osiągnięcie stanu pełnej gotowości bojowej wojsk.

Wszystkie przedsięwzięcia ujęte w planie powinny być uszeregowane w odpowiedniej kolejności, zgrane w czasie i rozmiarze, dobrane w grupach lub zestawach, dostosowane do właściwych szczebli oraz ściśle powiązane z planami organizacyjnymi, mobilizacyjnymi i operacyjnymi odnośnego dowództwa.

Odpowiedzialność za należyte, zgodne z wymogami przygotowanie i zrealizowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek /osiągania wyższych stanów gotowości bojowej/ spoczywa na wszystkich dowództwach /sztabach, służbach i organach tyłowego i technicznego zaopatrzenia danego dowództwa/ oraz podległych im i będących na ich zaopatrzeniu związkach taktycznych i oddziałach.

Do zadań sztabu OW w zakresie planowania, przygotowania i materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji należy w szczególności:

- kierowanie całokształtem prac w zakresie planowania zabezpieczenia materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych jednostek podległych i będących na zaopatrzeniu gospodarczym,

- opracowywanie i wydawanie na podstawie dyrektyw MON i Sztabu Generalnego, rozkazów, zarządzeń i szczegółowych wytycznych w sprawach materiałowo-technicznego zabezpieczenia, osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oddziałów i związków taktycznych,
- ustalanie zbiorczych materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych za okręg wojskowy, wojska operacyjne i obrony terytorialnej kraju oraz w podziale na poszczególne rodzaje wojsk, związki taktyczne ~~insamodzielne~~ oddziały,
- opracowywanie planów rozdziału sprzętu i materiałów dla związków taktycznych i oddziałów, planów przerzutów sprzętu między jednostkami oraz planów gromadzenia i rozmieszczenia zapasów dla polowych składów armii i zapasów okręgowych dla wojsk obrony terytorialnej kraju,
- prowadzenie prac mających na celu właściwe rozmieszczenie zapasów materiałowych, ich rozśrodkowanie, ukrycie i zabezpieczenie przed zniszczeniem itp.,
- ustalenie potrzeb w zakresie poboru sprzętu i materiałów z gospodarki w okresach zagrożenia i wojny,
- ścisła współpraca z zainteresowanymi sztabami i instytucjami w sprawach związanych z zabezpieczeniem materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych podległych im jednostek,
- kierowanie pracami związanymi z gromadzeniem, zaliczaniem i zwalnianiem z zapasu nienaruszalnego sprzętu i materiałów,
- posiadanie aktualnych danych odnośnie należności i stanu zapasów nienaruszalnych oraz kontrolowanie zgodności z obowiązującymi należnościami w związkach taktycznych i oddziałach,

- posiadanie aktualnych danych o stanie zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych poszczególnych oddziałów gospodarczych i związków taktycznych oraz opracowywanie w tym zakresie sprawozdań i meldunków do Sztabu Generalnego i Głównego Kwatermistrzostwa WP,
- organizowanie i prowadzenie kontroli stanu przygotowań do osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej związków taktycznych i oddziałów z udziałem przedstawicieli szefostw rodzajów wojsk i służb, zbierania w tym zakresie wniosków, wydawania zarządzeń pokontrolnych,
- prowadzenie kontroli stanu przygotowań w zakresie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej składnic i magazynów wojskowych przechowujących zapasy nienaruszalne i niezniszalne, sprawdzanie gotowości składnic do wydzielienia, uruchomienia oraz wydawania i ładowania zapasów na transport,
- organizowanie treningów i ćwiczeń mobilizacyjnych sprawdzających stan przygotowań jednostek na odcinku materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej,
- prowadzenie ewidencji przydziałów gospodarczych w oparciu o zarządzenia organizacyjne i organizacyjno-mobilizacyjne,
- analizowanie stanu posiadania i wykorzystania magazynów i garaży w jednostkach wojskowych oraz składnic, ustalanie zbiorczych docelowych potrzeb w tym zakresie, wnioskowanie w sprawach zmian lokalizacji i przydziałów mobilizacyjnych jednostek oraz w sprawach planów zamierzeń inwestycyjnych z tym związanych,
- analizowanie form i systemu organizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek, opracowywanie wniosków, podejmowanie i inicjo-

wanie przedsięwzięć usprawniających oraz przedstawianie w tym zakresie propozycji zmian do obowiązujących instrukcji, przepisów i wytycznych,

- nadzór nad opracowywaniem przez szefów rodzajów wojsk i służb dokumentów do planu materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji i przejścia na strukturę wojenną sztabu okręgu wojskowego /równorzędnego/ i wydzielonych wojsk operacyjnych,
- prowadzenie szkolenia i narad z przedstawicielami rodzajów wojsk i służb dowództw okręgów wojskowych /równorzędnych/ oraz związków taktycznych i oddziałów na tematy planowania, organizacji i materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek /osiągania wyższych stanów gotowości bojowej/,
- analiza meldunków /sprawozdań/ otrzymywanych z jednostek wojskowych o stanie zabezpieczenia materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych, podejmowanie w tym zakresie odpowiednich decyzji oraz przedstawianie wniosków do Sztabu Generalnego i Głównego Kwatermistrzostwa WP.

III. ZAKRES, METODY I FORMY PLANOWANIA MOBILIZACYJNEGO W OW

1. Treść i zakres planowania

Wskazano
Planowanie w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk jest uzupełnieniem i kontynuacją planowania operacyjnego. Ustala ono sposoby mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk i środków niezbędnych do realizacji planów operacyjnych, w ścisłym powiązaniu z założeniami osiągania gotowości bojowej przez jednostki wojskowe. Ma ono na celu wypracowanie, w oparciu o możliwości ekonomiczne i potrzeby obronne państwa, optymalnego systemu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk oraz sprecyzowanie form i sposobów działania w tym zakresie na poszczególnych szczeblach dowodzenia.

Jednokaże o wartości i realności planowania mobilizacyjnego, stanowiącego istotny element pracy dowódców i sztabów wojskowych wszystkich szczebli dowodzenia, decyduje dopiero praktyczna realizacja przedsięwzięć w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych. Stąd też główny wysiłek dowódców i sztabów jednostek wojskowych powinien być skierowany na zapewnienie wysoce sprawnego i szybkiego wykonania w praktyce zadań mobilizacyjnych.

Zakres przedsięwzięć w ramach planowania mobilizacyjnego jest uzależniony przede wszystkim od szczebla dowodzenia oraz charakteru i stopnia rozwinięcia jednostki wojskowej. W jednostkach rozwiniętych oraz o niepełnych stanach osobowych, których ukompletowanie zbliżone jest do jednostek rozwiniętych, przedsięwzięcia mobilizacyjne powinny być planowane w ramach czynności związanych z osiągnięciem przez te jednostki gotowości bojowej. W jednostkach skadrowanych oraz o niepełnych stanach osobowych, których ukompletowanie zbliżone jest do jednostek skadrowanych, planowanie mobilizacyjne obejmuje główną i decydującą część przedsięwzięć zapewniających osiągnięcie pełnej gotowości bojowej wojsk. Natomiast w jednostkach nowo formowanych planowanie mobilizacyjne pokrywa się z całokształtem przedsięwzięć składających się na osiągnięcie gotowości bojowej.

Planowanie mobilizacyjne rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania i biorąc pod uwagę, iż w trakcie jego realizacji mogą zachodzić zmiany wynikające głównie z kształtowania się warunków i systemów mob. rozwijania wojsk OW, należy przyjąć, iż planowanie mobilizacyjne jest procesem ciągłym. Jednak główny wysiłek sztabu OW i innych sztabów w toku planowania mobilizacyjnego należy skupić na opracowanie pierwotnego /zasadniczego/ planu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk. Natomiast wnoszenie poprawek do opracowywanego planu jest czynnością doraźną przy rozwiązywaniu spraw mobilizacyjnych.

Sztab OW jest podstawowym szczeblem planowania zasadniczych ustaleń Sztabu Generalnego dotyczących:

- zarządzania i kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk,
- administrowania /gospodarowania/ rezerwami osobowymi, środkami transportowymi i maszynami inżynieryjnymi przeznaczonymi na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych,
- ustalania potrzeb oraz dokonania podziału środków materiałowo-technicznego zabezpieczenia na poszczególne związki taktyczne i samodzielne oddziały podległe OW i będące na jego zaopatrzeniu gospodarczym,
- zapewnienia ~~o~~ odpowiednich warunków dla gromadzenia, przechowywania i konserwacji środków mat-techn.,
- finansowego zabezpieczenia mobilizacji,
- koordynacji działań w zakresie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk pomiędzy związkami taktycznymi, oddziałami, garnizonami, WSzW oraz terenowymi organami politycznymi, administracyjnymi i gospodarczymi.

2. Zadania, współzależność, współpraca i koordynacja pracy komórek organizacyjnych związanych z planowaniem mobilizacyjnym

Sztab OW jest ~~organem~~ i zasadniczym organem w zakresie planowania i koordynacji całokształtu spraw mobilizacyjnych. Do jego zadań należy w szczególności:

- opracowywanie i aktualizowanie planu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk OW,
- kierowanie i kontrolowanie całokształtu przygotowań mobilizacyjnych w jednostkach OW,

- administrowanie zasobami rezerw osobowych, środków transportowych i maszyn inżynierskich, podlegających przekazaniu z gospodarki narodowej siłom zbrojnym,
- planowanie nagromadzenia rezerw osobowych dla zaspokojenia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych,
- sprawowanie nadzoru nad działalnością terenowych sztabów wojskowych w zakresie prac organizacyjno-mobilizacyjnych,
- planowanie i organizacja przedsięwzięć dotyczących szkolenia mobilizacyjnego.

Zastępca Szefa Sztabu Generalnego do spraw organizacyjno-mobilizacyjnych sprawuje kierownictwo i nadzór nad wykonywanymi przez komórki sztabu OW, jednostki wojskowe i terenowe sztaby wojskowe zadań związanych z realizacją przedsięwzięć organizacyjnych, planowaniem mobilizacyjnym, administrowaniem zasobami rezerw osobowych oraz ich wykorzystaniem do uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych wojsk. Jest on również koordynatorem prac mobilizacyjnych wykonywanych przez wszystkie ogniwa sztabu OW. Wydaje wytyczne i bierze udział w opracowywaniu planu mobilizacyjnego rozwinięcia OW, jak również inspirowuje i koordynuje całość kontroli prac mobilizacyjnych.

Oddział VI - Organizacyjno-Mobilizacyjny stanowi zasadnicze ogniwo planowania i koordynacji działalności dowództwa OW w zakresie organizacyjno-mobilizacyjnym. Realizuje on nadzór specjalistyczny nad działalnością innych komórek dowództwa OW i odnośnych komórek w podległych jednostkach i sztabach w zakresie problematyki organizacyjno-mobilizacyjnej.

Do zasadniczych zadań tego oddziału należy:

- prowadzenie całokształtu prac organizacyjno-mobilizacyjnych i ewidencyjnych dotyczących podległych jednostek wojskowych i sztabów terenowych oraz opracowywanie planów,

- rozkazów i zarządzeń organizacyjno-mobilizacyjnych,
- organizowanie formowań, przeformowań i rozformowań jednostek wojskowych, sztabów terenowych,
 - analiza struktury organizacyjnej OW i przedstawianie wniosków,
 - planowanie, inspirowanie, koordynowanie ćwiczeń mobilizacyjnych oraz ogólna koordynacja prac mobilizacyjnych na szczeblu OW i opracowywania podstawowej dokumentacji,
 - planowanie przedsięwzięć mobilizacyjnych, ich praktyczna realizacja oraz sprawowanie nadzoru nad całokształtem przygotowań mobilizacyjnych w jednostkach wojskowych i sztabach terenowych,
 - prowadzenie kontroli, ewidencji, meldunków, sprawozdań, zaopatrywanie w pieczęcie i stemple.

Zadania i zakres obowiązków Oddziału VI^I omawiano w dziale zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

Oddział VIII - Uzupełnień stanowi podstawowe ogniwo sztabu OW w zakresie zagadnień dotyczących całokształtu przygotowań zasobów poborowych, planowania i realizacji bieżącego uzupełnienia stanów osobowych, jednostek wojskowych oraz jego potrzeb mobilizacyjnych, administrowania zasobami rezerw osobowych, pojazdów samochodowych, współudziału w rekrutacji kandydatów do wojskowych szkół zawodowych. Oddział ten prowadzi nadzór specjalistyczny nad działalnością innych komórek dowództwa OW oraz odnośnych komórek w podległych jednostkach wojskowych i sztabach terenowych.

Wszelkie przedsięwzięcia w zakresie planowania mobilizacyjnego znajdują sweje odbicie w opracowanej dokumentacji, która powinna w maksymalnym stopniu ułatwiać posługiwanie się nią przy wykonywaniu zadań mobilizacyjnych. W zależności od treści i przeznaczenia dokumenty mobili-

zacyjne dzielą się na zasadnicze, pomocnicze oraz sprawozdawczo-informacyjne.

a/ Zasadnicze dokumenty planowania mobilizacyjnego mają charakter operacyjny /bojowy/ i obrazują całokształt przedsięwzięć związanych z mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk na danym szczeblu. Forma tych dokumentów jest uzależniona od treści rozwiązywanego problemu i powinna być ściśle dostosowana do potrzeb praktycznego ich wykorzystania. Zasadnicze dokumenty planowania mobilizacyjnego opracowuje się w formie graficznej na mapie. Należy do nich przed wszystkim zaliczyć plany mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk oraz plany zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.

b/ Dokumenty pomocnicze stanowią uzupełnienie lub rozwinięcie zasadniczych dokumentów planowania mobilizacyjnego i mogą być opracowane w formie tabel, wykresów, kalkulacji, materiałów analitycznych, zestawień, kartotek itp.

c/ Dokumenty sprawozdawczo-informacyjne opracowuje się po rozpoczęciu mobilizacji w postaci meldunków i sprawozdań mobilizacyjnych.

3. Rola i miejsce poszczególnych szczebli opracowania planowania mobilizacyjnego

Dowództwo okręgu wojskowego stanowi podstawowy szczebel planowania realizacji ustaleń Sztabu Generalnego w zakresie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dyslokowanych na terenie okręgu /za wyjątkiem Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia MON oraz jednostek Mar.Woj./. Na szczeblu okręgu następuje integracja procesów planowania mobilizacyjnego oraz administrowania rezerwami osobowymi i materiałowymi przeznaczonymi na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych.

Dowództwo okręgu wojskowego stawia zadania mobilizacyjne bezpośrednio dowództwom jednostek mobilizujących, lub poprzez związki taktyczne zgodnie z podległością służbową, a w zakresie uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych - wojewódzkim sztabom wojskowym.

Dowództwo związku taktycznego planuje przedsięwzięcia mobilizacyjne w zakresie zapewniającym sprawne kierowanie procesem mobilizacyjnego rozwinięcia podległych oddziałów oraz jednostek wojskowych powierzonych mu do zmobilizowania.

Jednostki wojskowe rozwinięte oraz o niepełnych stanach osobowych, których ukompletowanie zbliżone jest do jednostek rozwiniętych, jeżeli nie mają zadań mobilizowania innych jednostek wojskowych nie opracowują oddzielnych planów mobilizacyjnego rozwinięcia. Niezbędne zagadnienia w tym zakresie ujmują one w planie osiągnięcia gotowości bojowej, który powinien określać sposób uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych.

Dowództwo jednostki /instytucji/ mobilizującej /mobilizującej się/ jest podstawowym organem wykonawczym w zakresie planowania mobilizacyjnego rozwinięcia własnej oraz powierzonych mu do zmobilizowania jednostek wojskowych.

Grupy organizacyjno-mobilizacyjne lub inne organy tego typu planują mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych, powierzonych im do zmobilizowania, na zasadach działalności dowództwa jednostki mobilizującej.

Wojewódzki sztab wojskowy planuje przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych - stacjonujących na terenie województwa - rezerwami osobowymi, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi, urządzeniami i narzędziami oraz realizacji świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz tych jednostek. W odniesieniu do jednostek wojskowych powierzonych wojewódzkiemu sztabowi wojskowemu do zmobilizowania spełnia on rolę dowództwa jednostki mobilizującej.

Powiatowy sztab wojskowy /równorzędny/ jest podstawowym, ^{terenowym} organem wykonawczym w zakresie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rezerwami osobowymi, środkami transportowymi, maszynami inżynieryjnymi, urządze-

niami i narzędziami oraz realizacji świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz tych jednostek. W stosunku do jednostek wojskowych powierzonych PSzW do zmobilizowania spełnia on rolę dowództwa jednostki mobilizującej.

Opracowane plany - mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk, osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oraz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych niezależnie od szczebla planowania powinny zapewniać:

- wyraźne określenie celu planowanych przedsięwzięć zgodnie z otrzymanymi zadaniami oraz posiadanymi siłami i środkami do ich realizacji,
- objęcie całokształtu problematyki mobilizacyjnej na szczeblu planującym z wyraźnym określeniem kolejności realizacji poszczególnych przedsięwzięć w toku mobilizacji,
- pełną zgodność omawianych problemów zarówno w ramach konkretnego planu jak i z planami szczebli - nadrzędnego, podległych i współdziałających,
- sprawne i szybkie przeprowadzenie mobilizacji w każdych warunkach, w zależności od rozwoju sytuacji polityczno-wojskowej, w przypadku zarządzenia mobilizacji skrytej lub jawnej, przed lub po wybuchu konfliktu zbrojnego,
- maksymalne uproszczenie i właściwe dostosowanie formy poszczególnych dokumentów planu do rozwiązywanej problematyki z możliwością ich uzupełnienia lub wymiany w przypadku częściowej deaktualizacji,
- możliwość łatwego sprawdzenia zarówno całego planu jak i poszczególnych jego elementów,
- komunikatywność poszczególnych dokumentów, która by umożliwia swobodne posługiwanie się nimi zarówno przez autorów, jak i innych oficerów,
- łatwość posługiwania się nimi w toku mobilizacyjnego rozwijania wojsk.

Ogólną ilość, formę i treść poszczególnych dokumentów wchodzących w skład planów opracowywanych na różnych szczeblach dowodzenia /kierowania/ określa "Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu Sił Zbrojnych PRL". Przestrzegając ustaleń zawartych w instrukcji należy jednak mieć na uwadze, że w konkretnych warunkach ilość, a nawet forma i treść dokumentów wchodzących w skład planów mogą być różne, ponieważ nawet równorzędne szczeble dowodzenia /kierowania/ mogą otrzymać różne zadania, zarówno jeśli chodzi o zakres jak i charakter przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Podstawowym i stałym elementem każdego planu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu /rodzajów sił zbrojnych/ oraz planów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej /związku taktycznego, oddziału/ jest myśl przewodnia przeprowadzenia mobilizacji /osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej/, opracowywana w formie opisowej. Natomiast wszystkie pozostałe elementy /dokumenty/ planu stanowią załączniki do myśli przewodniej, a ich ilość, treść i forma opracowania są każdorazowo uzależnione zarówno od szczebla, charakteru jak i zakresu zadań mobilizacyjnych instytucji planującej. Ustalenia zawarte w instrukcji dotyczące planów mobilizacyjnych /osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych/ należy więc traktować jako ukierunkowanie ogólne. Natomiast konkretną ilość, treść i formę dokumentów wchodzących w skład planu ustala każdorazowo dowódca /szef, kierownik/ szczebla planującego w czasie wydawania wytycznych.

IV PLAN MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA WOJSK OKRĘGU WOJSKOWEGO

Plan mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu wojskowego zawiera całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacji, przygotowania, zabezpieczenia oraz przeprowadzenia mobilizacji jednostek wojskowych stacjonujących na terenie okręgu.

Plan obejmuje: myśl przewodnią zabezpieczenia realizacji zadań mobilizacyjnych na terenie okręgu wojskowego, sposób przeprowadzenia mobilizacji poszczególnych rodzajów wojsk i służb, organizację jej zabezpieczenia oraz niezbędne kalkulacje i naliczenia dotyczące terminów, potrzeb mobilizacyjnych, zabezpieczenia materiałowo-technicznego, finansowego itp.

Plan mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu wojskowego opracowuje zastępca szefa sztabu do spraw organizacyjno-mobilizacyjnych we współpracy z pionem operacyjnym i przy udziale zainteresowanych dowódców /szefów/ rodzajów wojsk i służb oraz kwatermistrzostwa okręgu.

Plan podpisuje szef sztabu i zastępca szefa sztabu do spraw organizacyjno-mobilizacyjnych, a zatwierdza - dowódca okręgu wojskowego.

Myśl przewodnią zabezpieczenia realizacji zadań mobilizacyjnych na terenie okręgu wojskowego opracowuje się w formie opisowej. Zawiera ona:

- 1 - warunki przeprowadzenia mobilizacji,
- 2 - założenia /warianty/ mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk,
- 3 - zastrzeżenia wynikające z planowania operacyjnego,
- 4 - zakres i metody pracy partyjno-politycznej,
- 5 - sposób uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych w zakresie oficerów, podoficerów i szeregowców, środków transportowych, maszyn inżynierskich, samolotów /śmigłowców/ - ogólne ich ilości,

- systemu dowozu żołnierzy rezerwy i dostarczenia środków transportowych i maszyn inżynierskich do jednostek wojskowych,
- założenia materiałowo-technicznego i finansowego zabezpieczenia mobilizacji,
- zakres świadczeń administracji państwowej i gospodarki narodowej na rzecz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk,
- sposób zarządzania mobilizacji,
- ustalenia dotyczące meldunków i sprawozdawczości.

Szczegółowo sposób mobilizacji poszczególne rodzaje wojsk i służb i jej zabezpieczenie ujmują w swej treści następujące załączniki do myśli przewodniej:

1. Mapy zadań mobilizacyjnych wojsk operacyjnych i obrony terytorium kraju uwzględniające miejsca dyslokacji i formowania jednostek mobilizujących, mobilizujących się i mobilizowanych, terminy i tryb ich mobilizowania, odpowiedzialnych za mobilizacyjne rozwinięcie, potrzeby mobilizacyjne i inne.
2. Mapa wydzielonych wojsk operacyjnych - przedstawiająca miejsca i terminy mobilizacji jednostek wojskowych oraz ich podział zgodnie z operacyjnym podporządkowaniem.
3. Mapy mobilizacyjnego rozwinięcia według jednostek rodzajów wojsk i służb zawierające miejsca formowania, terminy i tryb przeprowadzenia mobilizacji jednostek, ich podział /przeformowane, nowo formowane, pozostałe według etatów czasu pokojowego/, potrzeby mobilizacyjne i inne.
4. Mapy mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych według dni mobilizacji oraz mapy mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych w ramach stopniowego osiągnięcia gotowości bojowej według zestawów /rzutów/ uwzględniające miejsca, terminy i tryb przeprowadzenia

- mobilizacji, podział jednostek wojskowych według rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk i służb, potrzeby mobilizacyjne i sposób ich uzupełniania.
5. Mapa jednostek wojskowych formowanych przez jednostki gospodarki narodowej.
 6. Mapa bilansu rezerw osobowych i materiałowych według województw i powiatów obrazująca również stopień terytorialności uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych.
 7. Mapa bilansu środków transportowych i maszyn inżynierskich.
 8. Plan powiadamiania o zarządzeniu mobilizacji uwzględniający okręgowe i garnizonowe ogniwa powiadamiania, jednostki gospodarki narodowej powiadamiane za pośrednictwem organów wojskowych oraz środki i sposoby przekazywania sygnałów.
 9. Plan pracy partyjno-politycznej określający główne kierunki i zadania pracy partyjno-politycznej w okresie mobilizacji oraz konkretne czynności aparatu politycznego z określeniem terminów, miejsca i wykonawców.
 10. Plan materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji zawierający organizację zaopatrzenia jednostek wojsk operacyjnych i obrony terytorium kraju, organizację mobilizacyjnego rozwinięcia składów polowych i wydzielienia zapasów ruchomych, przydziały gospodarcze jednostek wojskowych i inne.
 11. Plan finansowego zabezpieczenia mobilizacji określający wielkość kredytów dla wojsk oraz miejsce i sposób pobrania tych kredytów.
 12. Podział oficerów na załączki do nowo formowanych jednostek wojskowych.
 13. Plan skierowania nadwyżek po zakończeniu mobilizacji.

14. Mapa jednostek wojskowych pozostających na etatach czasu pokojowego.
15. Mapa jednostek wojskowych podlegających rozformowaniu, wykazująca również sposób wykorzystania żołnierzy i sprzętu tych jednostek.
16. Mapa jednostek /instytucji/ gospodarki narodowej świadczących bezpośrednio usługi na rzecz wojsk jak np.: cywilne szpitale, zakłady remontowe, pralnie, rzeźnie, piekarnie itp.
17. Terminarz składania meldunków i sprawozdań o przebiegu mobilizacji.

W każdym przypadku, zależnie od konkretnych warunków, różna może być ilość, treść i forma załączników do myśli przewodniej. Ponadto załącznikami mogą być również dokumenty o charakterze ewidencyjno-statystycznym jak - tabele mobilizowania jednostek wojskowych, kalkulacje potrzeb mobilizacyjnych i inne.

Wykonano w 2 egz

egz nr 1 - Katedra Org-Mob.ASG

egz nr 2 - a.a.

wykonał: płk PRZYCHODZEN

druk: ZS - 26.10.70.

nr masz.01039.

